

Monumentnummer*: 521749

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 7894/16

<i>Woonplaats*</i>		<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>		
Winschoten		Oldambt		Groningen		
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Brugstraat	1		9672 BC	Winschoten		
<i>Kadastrale gemeente*</i>		<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>	
WINSCHOTEN		H	1725			

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

VruchtenwijnFABRIEK gebouwd in 1916 in opdracht van de familie Phaff naar een ontwerp van architect J. IJzer in een Ambachtelijk-traditionele bouwstijl. Vanaf 1851 was de heer J.H. Phaff begonnen met het opzetten van een azijnfabriek en likeurstokerij in het centrum van Winschoten. In 1916 werd het bedrijf opgesplitst in een likeur en azijnfabriek aan de Visserstraat en een vruchtenwijnfabriek aan de Wilhelminasingel onder leiding van Johannes en Jacob Phaff. Omstreeks 1922 werd een directeurswoning gebouwd, die in de jaren vijftig werd verbouwd en middels een hals werd verbonden met de fabriek. De directeurswoning en hals komen wegens te geringe architectonische kwaliteit en teveel verbouw niet voor bescherming van rijkswege in aanmerking. In 1952 werden de naastgelegen loodsen van de Stoomtramwegmaatschappij (SMOG) in gebruik genomen voor opslag en werden nieuwe loodsen bijgebouwd onder andere aan de westzijde van de één bouwlaag hoge vleugel. In de jaren zeventig werden de loodsen verbonden met de vruchtenwijnfabriek middels een overkapping. Deze loodsen en jongere aanbouwen zijn niet van dusdanig belang dat deze voor bescherming van rijkswege in aanmerking komen. Eind jaren zeventig sloot het bedrijf zijn deuren.

Het langwerpige bouwblok is gelegen aan de Brugstraat (noordzijde), de Havenkade West met hieraan grenzende water van de Rensel (oostzijde) en aan de Wilhelminasingel (westzijde). Aan de achterzijde (zuidzijde) liggen de restanten van het tramemplacement van de SMOG met de hoge ronde SCHOORSTEENPIJP uit omstreeks 1914 die toebehoorde aan de smidse. De schoorsteenpijp, die door de overkapping uit de jaren zeventig door het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

fabriekscomplex is gecorporeerd, heeft een grote ensemblewaarde als visueel onderdeel van de vruchtenwijnfabriek, fungeert als verwijzing naar het industriële verleden van het gehele gebied en markeert in stedenbouwkundige zin een gebied in ontwikkeling. De vruchtenwijnfabriek vormt in combinatie met het tegenoverliggende eveneens beschermde expeditiekantoor (Renselkade 5) een fraai stedenbouwkundig ensemble. Beide gebouwen, alsmede de schoorsteenpijp, houden gezamenlijk het beeld van een vroeg-twintigste-eeuwse industriestraat levend.

Omschrijving

VruchtenwijnFABRIEK bestaande uit een twee verdiepingen hoog volume met aan weerszijden een één verdieping hoge vleugel.

De deels onderkelderde vruchtenwijnfabriek op nagenoeg rechthoekige plattegrond is opgetrokken in rode baksteen (achtergevel later witgeschilderd) op een naar voren springend trasraam van gesinterde bruinpaarse baksteen en wordt gedekt door samengestelde platte daken deels met lichtkappen; trapsgewijs uitkragend bakstenen fries; houten gootlijst. De gevels worden geleed door gemetselde muurdammen en getoogde staande en liggende vensters met ijzeren roedenverdeling onder een segmentboog.

De voorgevel (noordzijde) van het twee verdiepingen hoge volume wordt door zeven muurdammen in zes gevelvelden verdeeld. In de vier gevelvelden aan de linkerzijde vier getoogde liggende zesruits vensters. In de twee gevelvelden aan de rechterzijde twee staande getoogde vijftienruits vensters waarboven twee liggende getoogde zesruits vensters. De voorgevel van de linker één bouwlaag hoge vleugel wordt door vier muurdammen in drie gevelvelden verdeeld. In elk gevelveld twee liggende getoogde zesruits vensters. De voorgevel van de rechter één bouwlaag hoge vleugel wordt door zes muurdammen in vijf gevelvelden verdeeld. In de twee linker gevelvelden twee staande getoogde vijftienruits vensters. In het centrale gevelveld twee getoogde samengestelde tweedelige H-vensters met zesruits bovenlichten onder één segmentboog. In het gevelveld rechts van het centrale gevelveld een getoogd samengesteld tweedelig H-venster met zesruits bovenlichten, een breed getoogd H-venster met veertienruits bovenlicht en een houten deur waarin glas met getoogd achtruits bovenlicht onder segmentboog. In het rechter gevelveld dubbele opgeklampte getoogde houten deuren waarin glas met roedenverdeling en een houten deur met getoogd achtruits bovenlicht, alle onder segmentboog.

De oostgevel van de één bouwlaag hoge vleugel wordt door drie muurdammen in twee gevelvelden verdeeld. In elk gevelveld een liggend getoogd zesruits venster; in het linker gevelveld niet-originele dubbele deuren. De oostgevel van het erachter gelegen twee bouwlagen hoge volume wordt door vijf muurdammen in vier gevelvelden verdeeld. In elk gevelveld een liggend getoogd zesruits venster.

Aan de linkerzijde van de achtergevel (zuidzijde) van de naar voren springende linker één bouwlaag hoge vleugel (later opgehoogd) twee getoogde opgeklampte houten deuren waarin een kleine deur en tweeruits vensters waarnaast vier getoogde staande vijftienruits. Aan de rechterzijde twee opgeklampte houten deuren waarvoor een niet-originele plaat met getoogd achttienruits bovenlicht waarnaast drie getoogde liggende zesruits vensters. In de rechter zijgevel een getoogd liggend zesruits venster. Tegen de achtergevel van het terugliggende twee bouwlagen hoge volume is aan de linkerzijde een plat volume aangebouwd dat later aan de rechterzijde is uitgebreid; aan de voorzijde op de begane grond een smal getoogd staand venster, in ingebouwd portiek een stalen deur, twee staande smalle getoogde vensters, twee staande getoogde vijftienruits vensters en twee niet-originele vierruits vensters; aan de voorzijde op de eerste verdieping een getoogd liggende zesruits venster, een stalen deur, drie getoogde

liggende zesruits vensters en twee niet-originele vierkante vensters; aan de rechterzijde niet-originele vensters en een deur. Het rechter geveldeel van het twee bouwlagen hoge volume wordt door zes muurdammen in vijf gevelvelden verdeeld. In het linker gevelveld twee getoogde houten deuren met bovenlicht met roedenverdeling waarboven een getoogd liggend zesruits venster en een getoogd staand vierruits venster. In het ernaast gelegen gevelveld twee getoogde houten deuren met roedenverdeling waarboven twee liggende getoogde zesruits vensters. Het centrale gevelveld is deels boven de gootlijst doorgetrokken waarin een getoogd liggend zesruits venster waarboven twee keer dubbele houten deuren met roedenverdeling; aan de rechterzijde twee getoogde liggende zesruits vensters. In de twee rechter gevelvelden vier getoogde liggende zesruits vensters. De achtergevel van de rechter vleugel wordt door vier muurdammen in drie gevelvelden verdeeld. In het linker gevelveld getoogde dubbele houten deuren met roedenverdeling. In de twee rechter gevelvelden twee liggende getoogde zesruits vensters.

De westgevel van de één bouwlaag hoge vleugel wordt door vier muurdammen in drie gevelvelden verdeeld. In zowel het linker als rechter gevelveld twee getoogde liggende zesruits vensters. Tegen het centrale gevelveld is de hals aangebouwd (niet beschermd) die de woning (niet beschermd) met de fabriek verbindt. Het volume aan de rechterzijde is later aangebouwd (niet beschermd). De westgevel van het erachter gelegen twee bouwlagen hoge volume wordt door vijf muurdammen in vier gevelvelden verdeeld. In elk gevelveld een liggend getoogd zesruits venster.

In het INTERIEUR zijn ondermeer van belang: de brede houten paneeldeuren met roedenverdeling deels met bovenlichten met roedenverdeling, de vensters met roedenverdeling, de scheidingswand tussen winkel, kantoor en pakplaats, in het ketelhuis de tank, de houten steektrap naar de kelder en de ijzeren I-profielen die het dak ondersteunen.

De hoge ronde SCHOORSTEENPIJP is opgetrokken in rode baksteen (onderste gedeelte later witgeschilderd) verstevigd met ijzeren banden.

Waardering

Vruchtenwijnfabriek en schoorsteenpijp van algemeen belang vanwege architectuur- en cultuurhistorische waarde:

- als voorbeeld van een industrieel complex uit de jaren tien van de twintigste eeuw in de provincie Groningen
- vanwege de traditionele vormgeving en detaillering
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van zowel exterieur als delen van het interieur
- vanwege de beeldbepalende ligging
- vanwege de hoge ensemblewaarde in combinatie met het tegenoverliggende expeditiekantoor Renselkade 5 en de aanwezigheid van een vroeg-twintigste-eeuwse industriestraat
- vanwege de ruimtelijk-visuele relatie van de vruchtenwijnfabriek met de schoorsteenpijp
- als voor de provincie Groningen zeldzaam representatief voorbeeld van een type fabrieksbouw dat decennia lang overal in Nederland voor uiteenlopende industrietakken is gebouwd
- als herinnering aan het industriële verleden van dit gebied

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Fabrieksgebouw